

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 720/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., Radlinského 2788/2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Daniel Futej, CSc., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7 Co 247/2015, 7 Co 248/2015 z 3. decembra 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 93/2017 z 26. septembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) Bratislave sp. zn.

7 Co 247/2015, 7 Co 248/2015 z 3. decembra 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 93/2017 z 26. septembra 2017 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom sp. zn. 18 C 185/2011 zo 7. októbra 2014 Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) zamietol žalobu sťažovateľa z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“), ktorá mala sťažovateľovi vzniknúť ako následok nesprávneho úradného postupu NBS pri výkone bankového dohľadu podľa zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to jednak nad činnosťou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „družstvo“), ako i nad činnosťou obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorá na základe povolenia NBS vykonávala činnosť obchodníka s cennými papiermi (ďalej len „obchodník s cennými papiermi“). Zároveň okresný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania. Po podaní odvolania zo strany sťažovateľa krajský súd svojím napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu sp. zn. 18 C 185/2011 zo 7. októbra 2014 potvrdil ako vecne správny a sťažovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Následne najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol a uložil mu povinnosť náhrady trov dovolacieho konania.

3. Ako ďalej sťažovateľ s poukazom na podrobne uvedené skutkové okolnosti prejednávanej veci uvádza, do družstva vložil svoje finančné prostriedky ako jeho člen na účel ich ďalšieho investovania a zhodnocovania, pričom družstvo predmetnú činnosť vykonávalo na základe verejnej ponuky majetkových hodnôt podľa § 126 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“) na základe zverejneného prospektu investície, ktorý schválila NBS, prvýkrát rozhodnutím Úradu pre finančný trh č. UFT-002/2002/SPI z 21. marca 2002,

ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. marca 2002, a to prostredníctvom obchodníka s cennými papiermi na základe zmluvy o riadení portfólia z 2. júna 2008 uzavretej s družstvom.

V dôsledku nezákonných postupov družstva, ako aj obchodníka s cennými papiermi, ktorých nezákonnosť mala konštatovať aj NBS v roku 2008, keď „... vydala právoplatné sankčné rozhodnutie voči Obchodníkovi s CP... v ktorom konštatovala, že Obchodník s CP vo svojej činnosti, pre svojich klientov a v rámci nich aj výslovne pre družstvo, porušil zákon o CP...“, a následne aj napriek tomu „... nevyužila svoje kompetencie v zmysle zákona o CP... a neprijala žiadne následné kontrolné alebo významnejšie opatrenia, ktoré podľa zákona o CP ako i zákona o dohľade... mala a stále má, a to napr. predbežne alebo celkom zakázať činnosť Obchodníkovi s CP alebo Družstvu, resp. zrušiť povolenie na činnosť Obchodníkovi s CP alebo napr. udeliť peňažné sankcie priamo členom predstavenstva Družstva alebo Obchodníka s CP...“, dôsledkom čoho bolo, že sťažovateľ prišiel o svoje finančné prostriedky, ktoré nielenže neboli zhodnotené, ale mu nebola vrátená ani istina, pretože „... Obchodník s CP s Družstvom k 30. 4. 2010 skončil činnosť... Družstvu neodovzdal žiadne portfólio ani zverené peňažné prostriedky a z tohto dôvodu Družstvo nemá prostriedky na výplatu žalobcom zverených prostriedkov Družstvu, vrátane ich zhodnotenia.“.

4. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 11 C 215/2011 z 8. decembra 2014 žalobu sťažovateľa zamietol s poukazom na to, že „... nebola naplnená prvá a základná podmienka pre vznik zodpovednosti štátu, a to existencia nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci (NBS) pri výkone verejnej moci podľa § 9 zák. č. 514/2003 Z.z... Ďalej súd prvého stupňa poukázal na to, že žalobca ako člen družstva musel vedieť, že s jeho investíciou je spojené aj riziko a doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov; bol povinný podieľať sa nielen na ziskoch, ale aj na stratách družstva (§ 82 ObZ). Jeho tvrdenia, že sa spoliehal na tom, že družstvo a obchodník s cennými papiermi sú pod dohľadom NBS, nie sú právne relevantné. Samotní členovia družstva vedeli o investovaní družstva len do nakladačov Božena, ktoré boli prerobené na odmínovacie stroje; o iných investíciách nevedeli, pretože predstavitelia družstva im ich odmietli oznámiť s odvolaním sa na obchodné tajomstvo. Členovia družstva po ďalších informáciách nepátrali. Teda ani členovia družstva nevyvinuli dostatočnú starostlivosť spočívajúcu

v záujme o ochranu svojich vkladov v družstve, preto nemožno bez ďalšieho ani ich zodpovednosť prenášať na iný subjekt (štát). Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že obchodník s cennými papiermi porušil svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy pri zhodnocovaní finančných prostriedkov, ktoré malo družstvo vo svojom portfóliu. ale žiadne súdne konanie medzi obchodníkom s cennými papiermi a družstvom, v ktorom by sa družstvo domáhalo svojich nárokov voči obchodníkovi s cennými papiermi, neprebiehalo a ani neprebíha. Družstvo sa aspoň takýmto spôsobom mohlo snažiť ochrániť vklady svojich členov, čo však neurobilo. Družstvo je podnikateľským subjektom zriadeným za účelom vykonávania podnikateľskej činnosti v oblasti a v rozsahu predmetu podnikania, najmä na poskytovanie služieb členom družstva a za účelom zhromažďovania peňažných prostriedkov od svojich členov predovšetkým formou členských vkladov a vykonávania činnosti na uspokojenie potrieb svojich členov spočívajúce v efektívnom zhodnotení vložených finančných prostriedkov na peňažnom a kapitálovom trhu prostredníctvom tretích osôb (čl. 2 stanov družstva). Prípadnú stratu v hospodárení družstva a zodpovednosť za ňu nemožno bez ďalšieho prenášať na iný subjekt (napr. štát). Škoda, ktorá žalobcovi vznikla z dôvodu nevyplatenia jeho členského vkladu a vyrovnacieho podielu, je výsledkom hospodárskej činnosti družstva, za ktorú nesie zodpovednosť výlučne družstvo. Družstvo sa môže domáhať náhrady škody voči členom predstavenstva, ktorí zanedbali svoje povinnosti a nekonali s odbornou starostlivosťou, podľa § 243a ods. 2 ObZ. Existuje tu príčinná súvislosť medzi škodou, ktorá vznikla žalobcovi a nedbanlivostným konaním družstva a obchodníka s cennými papiermi. Podľa názoru súdu prvého stupňa družstvo malo vedomosť o nevhodnom konaní obchodníka s cennými papiermi, pretože Ing. Zdeněk Jurica bol v tom istom čase členom predstavenstva družstva (23.03.2000 do 05.12.2000), podpredsedom predstavenstva družstva (06.12.2000 - 15.01.2001) a predsedom predstavenstva družstva (16.01.2001 do 09.04.2008), a zároveň predsedom predstavenstva obchodníka s cennými papiermi (09.01.2002 - 27.11.2003) a členom dozornej rady (28.11.2003-13.05.2008). [REDAKOVANÉ] preto musel mať vzhľadom na svoje funkcie v štatutárnych a kontrolných orgánoch oboch obchodných spoločností vedomosť o ich činnosti, ziskoch a stratách, a bol o nich povinný informovať družstvo z titulu funkcie predsedu predstavenstva družstva v súlade so zásadou konania s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami družstva a všetkých jej členov (§ 243a ods. 1 ObZ). Ak tak neurobil

a družstvo neinformoval, nesie zodpovednosť za následky svojho konania. Medzi konaním štátu zastúpeného NBS a škodou, ktorá vznikla žalobcovi, preto neexistuje príčinná súvislosť. S poukazom na tieto závery súd prvého stupňa žalobu zamietol...“.

5. Krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že podľa zákona o zodpovednosti za škodu musia byť splnené predpoklady zodpovednosti štátu za vzniknutú škodu, a to nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi. Krajský súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa. Sťažovateľ si musel byť vedomý, že s jeho investíciou je spojené riziko straty tejto investície a pokiaľ sa napriek tomu rozhodol investovať, nemôže byť jeho finančná ujma z investovania pričítaná na ťarchu žalovanej NBS. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nebol preukázaný nesprávny úradný postup zo strany NBS pri vykonávaní bankového dohľadu ako základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

6. Dovolanie sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu najvyšší súd napadnutým uznesením ako procesne neprípustné odmietol.

7. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta arbitrárnosť a ústavnú neudržateľnosť záverov krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, ktorý sa odmietal zaoberať jeho dovolaním a vyhodnotil ho ako neprijateľné. Zo strany najvyššieho súdu a krajského súdu tak nebol rešpektovaný ústavný príkaz minimalizovať formalistický výklad práva. Sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi argumentoval tým, že finančné prostriedky investoval prostredníctvom družstva, keďže sa spoliehal, že NBS bude vykonávať nad jeho činnosťou dohľad. Nesúhlasí ani s argumentáciou súdov o neexistencii príčinného vzťahu medzi škodou sťažovateľa a porušením zákonných povinností NBS spočívajúcim v nesprávnom výkone dohľadu, ktorým bol porušený zákon o cenných papieroch, keďže ku škode došlo porušením povinnosti NBS vykonávať zákonom stanovené povinnosti dohľadu, a nie v dôsledku toho, že sťažovateľ nebol bdely. Podľa sťažovateľa NBS dala za pravdu jeho tvrdeniam, ak obchodníkovi s cennými papiermi odňala licenciu na činnosť 4. marca 2011 a družstvu dokonca NBS zakázala činnosť až v roku 2011.

8. Sťažovateľ vzhladol zásah do práva na spravodlivý proces aj v tom, že najvyšší súd nedostatočne odôvodnil svoj záver. Sťažovateľ považuje rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorý napriek skutočnosti, že sťažovateľom uvádzané skutočnosti v dovolaní predstavujú dôvod dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), dovolanie odmietol, za nedostatočne odôvodnené. Z odôvodnenia najvyššieho súdu, ktorého sa pridrižiava vo svojom napadnutom uznesení, vyplýva, že podaný mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) odmietol s poukazom na to, že dovolanie nie je prípustné, keďže sťažovateľom namietaná procesná vada v zmysle § 237 písm. f) OSP, ako aj iné vady v danom súdnom konaní nevyšli najavo. Sťažovateľ je toho názoru, že najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s tým, čo je možné za procesnú chybu v zmysle platnej právnej úpravy považovať. Svojím rozhodnutím de facto odmietol poskytnúť právo sťažovateľa na súdnu ochranu.

9. Z priloženého splnomocnenia vyplýva, že sťažovateľ splnomocnil právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom a podanie sťažnosti „*proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. I Cdo/93/2017 zo dňa 26.09. 2017*“.

10. Sťažovateľ v závere svojej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu a oba tieto rozhodnutia zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň si sťažovateľ uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

15. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

16. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

17. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

18. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania.

19. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konanie osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

20. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

21. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným zástupcom, ktorý koncipoval aj samotný návrh ústavnému súdu, ako aj predložené splnomocnenie, splnomocnil právneho zástupcu na podanie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, a nie aj rozsudku krajského súdu. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005

uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

22. Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že sťažnosť v tejto časti vykazuje nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, a to aj napriek tomu, že obdobné sťažnosti iných sťažovateľov zastúpených tým istým právny zástupcom boli v minulosti odmietnuté pre rovnaký nedostatok (III. ÚS 280/2017, III. ÚS 529/2017, III. ÚS 622/2017). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť vyplývajúcu z kópie predloženého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj kópie rozsudku krajského súdu, že právny zástupca zastupoval sťažovateľa aj v konaní pred všeobecnými súdmi. V kontexte už uvedeného nedostatku, a to obsahu splnomocnenia na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd dospel k záveru, že právny zástupca nemohol (nebol oprávnený) koncipovať a podať sťažnosť vo vzťahu k rozsudku krajského súdu v mene sťažovateľa, a ak ju podal vo svojom mene, potom by sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť ako podanú zjavne neoprávnenou osobou. Z týchto dôvodov ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v časti namietaného porušenia označených práv rozhodnutím krajského súdu trpí takým nedostatkom náležitostí predpísaných zákonom, že ju už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

23. Nad rámec uvedeného dôvodu odmietnutia ústavný súd dodáva, že aj v prípade, že by sťažnosť v tejto časti nebola odmietnutá pre nedostatok zákonom predpísaných náležitostí, existoval aj ďalší dôvod odmietnutia sťažnosti v tejto časti, a to zjavná neopodstatnenosť. Ústavný súd už v inej veci, skutkovo a právne totožnej veci s vecou

sťažovateľa konštatoval zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti v tejto jej časti (sp. zn. II. ÚS 218/2017 zo 4. apríla 2017), pričom ústavný súd nemá dôvod odchyliť sa od tam uvedených záverov a v podrobnostiach plne na ne odkazuje, keďže sú plne aplikovateľné aj na vec sťažovateľa.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

24. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že najvyšší súd odmietol jeho právo na súdnu ochranu a dostatočne sa nevysporiadal s tým, čo je možné za procesnú vadu v zmysle platnej právnej úpravy považovať, ak svoje uznesenie nedostatočne odôvodnil.

25. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní v okolnostiach posudzovanej veci procesné podmienky upravovali ustanovenia § 236 OSP.

26. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

27. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

28. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

29. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

30. V relevantnej časti napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol:

„9. Žalobca v dovolaní tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumel procesné nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

10. Namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (vid' R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/2016. Pri vyjdení z tohto stanoviska má dovolací súd za to, že obsah spisu v prejednáwanej veci nedáva žiaden podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta stanoviska. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská účastníkov konania (dnes strán sporu - pozn. najvyššieho súdu) k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje

právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka; ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (o aký prípad tu ale nešlo).

11. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (por. I. ÚS 97/97). Poznamenáva, že ak aj k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, táto má nanajvýš len charakter tzv. inej vady konania s možným následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

12. Pokiaľ žalobca tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať vyrubením súdneho poplatku bez opory v zákone, dovolací súd poukazuje na stanovisko R 1/2016 a pripomína, že samotným vyrubením súdneho poplatku sa účastníkovi neodníma žiadne procesné oprávnenie a nedochádza k odňatiu jeho možnosti pred súdom konať (por. tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 218/2014, 2 Cdo 151/2015, 3 Cdo 688/2015, 4 Cdo 468/2014, 7 Cdo 461/2015 a 8 Cdo 27/2016).

13. *Neobstojí ani námietka dovolateľa podľa ktorej v dovolaní súdom nižších stupňov vyčíta, že konanie pred nimi trpí inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie veci a ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení vecí (§ 241 ods. 2 písm. b/a c/ O.s.p.). K týmto námietkam dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesné prípustného dovolania, čo ale nie je tento prípad (tu napokon por. napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012 či 7 Cdo 116/2013). Z uvedeného plynie, že na dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby bol prípadne namieste záver o ich opodstatnenom uplatnení) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.*

14. *Z dôvodov uvedených vyššie dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesné neprípustné, nevyvolalo účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.“*

31. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

32. Právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť ako procesne neprípustné, pričom sa ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými dovolacími námietkami sťažovateľa. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru

o neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom obsiahnuté argumenty sťažovateľa.

33. Pokiaľ sa sťažovateľ s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ním podaného dovolania nestotožňuje, ústavný súd napokon dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľových označených práv.

34. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

35. Ústavný súd v závere s poukazom na § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde zdôrazňuje, že obligatórnou náležitosťou návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je aj odôvodnenie návrhu. Pokiaľ sťažovateľ iba vo všeobecnosti uvádza, že najvyšší súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a dostatočne sa nevysporiadal s tým, čo je možné za procesnú vadu v zmysle platnej právnej úpravy považovať, pričom tieto svoje tvrdenia nijakým spôsobom neodôvodňuje, ide o taký nedostatok návrhu na začatie konania, ktorý by bol tiež dôvodom odmietnutia sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

36. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

37. Ústavný súd tiež zistil, že uzneseniami sp. zn. I. ÚS 547/2016 zo 14. septembra 2016, sp. zn. III. ÚS 628/2016 z 29. septembra 2016 a sp. zn. III. ÚS 670/2016 z 11. októbra 2016 boli skutkovo a právne totožné veci iných sťažovateľov zastúpených tým istým právnym zástupcom ako je zastúpený sťažovateľ odmietnuté z obdobných dôvodov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2017